‘ONDER SPANNING’

Presentatie van het tweede rapport van de Rekenkamer Geertruidenberg

De Raad Luistert |

28 augustus 2025

Onderzoeksmethode

Startfase

Deskresearch

Interviews

Groepsinterview met de raad

Rapportage hoor en wederhoor

Interviews:

- Voormalig griffier
- Drie beleidsmedewerkers gemeente Geertruidenberg
- Portefeuillehouder energietransitie binnen College B&W
- Coördinator RES West-Brabant
- Vertegenwoordigers Powerport Moerdijk
- Beleidsmedewerker Energie Provincie Noord-Brabant

Doelstelling

Door middel van een beschrijving van de rol van de gemeenteraad bij de energietransitie in de gemeente Geertruidenberg het beter in positie brengen van de raad ten aanzien van de vaststelling en uitvoering van het beleid gericht op de energietransitie

Onderzoek beslaat de periode januari 2020 – januari 2025

Recente ontwikkelingen

Raadsbesluit Leefbaarheidsambitie Geertruidenberg (10 april 2025)

Film: Impact converterstation en energieprojecten Geertruidenberg

Participatie-avonden (18 en 23 juni)
Startbijeenkomst Participatie Amervisie (27 augustus 2025)

Richtinggevende afspraken tijdens Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (10 juni 2025)

Centrale vraag:

Welke sturings- en controlemogelijkheden heeft de raad van Geertruidenberg ingezet en kan hij inzetten bij de energietransitie en hoe effectief zijn deze op de verschillende bestuurlijke niveaus waarop deze spelen?’

Wat is energietransitie?

De overgang van het gebruik van fossiele energie zoals aardgas, steenkool en aardolie naar het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen zoals zon, wind, en water

Afbakening: drie elementen binnen de energietransitie in onderzoek

Duurzaam opwekken van elektriciteit en energie-infrastructuur

Energiebesparing

Warmtetransitie

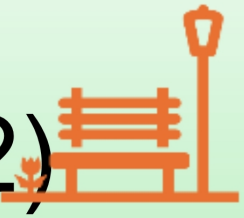
Andere elementen buiten beschouwing

- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit
- Circulariteit
- Duurzame mobiliteit

Deelvragen uitgewerkt naar onderwerp

- Speelveld
- Betrokkenheid van de raad
- Effectiviteit
- Onbenutte sturings- en controlemogelijkheden

Speelveld (hoofdstuk 2)

Wat is het speelveld rond de energietransitie waarbinnen de sturings- en controlemogelijkheden van de raad zich bevinden en wie is waarvoor verantwoordelijk?

Waar en in welke rol is de gemeente tot op heden zelf vertegenwoordigd?

Bevindingen:

Er zijn verschillende (vele) actoren per onderdeel van de energietransitie (bijlage 1) en de rol van de raad is daarin wisselend

Duidelijk rol van de raad bij:

- RES (tabel 2.1)
- lokale initiatieven voor opwekken elektriciteit (tabel 2.2), energiebesparing (tabel 2.5) en warmtetransitie (tabel 2.6)

Onduidelijke rol van de raad bij:

- Energie-infrastructuur (tabel 2.4)

Betrokkenheid (hoofdstuk 3)

- Hoe ziet invulling van de rol door de raad eruit?
- Welke doelen en ambities zijn vastgesteld?
- Op welke wijze is de raad geïnformeerd over de voortgang?
- Wat zijn de (kwalitatieve) oordelen en percepties van de raad over de sturings- en controlemogelijkheden?

Tijdslijnen

De deelvragen bij dit onderwerp worden beantwoord door allereerst in een tijdslijn per element inzichtelijk te maken welke soort informatie aan de raad ter beschikking is gesteld en welke besluiten zijn genomen.

Naslagdocument

Perceptie raadsleden

Daarnaast wordt het onderwerp betrokkenheid in kaart gebracht aan de hand van een groepsinterview met raadsleden. De volgende onderwerpen komen daarbij aan bod

- Rolverdeling
- Informatievoorziening
- Samenwerking met andere gemeenten
- Bereikte resultaten via moties

Bevindingen

De raad heeft kaders en doelen gesteld door middel van:

het vaststellen van diverse beleidsdocumenten;

het aannemen van moties en amendementen, waaronder een motie voor het instellen van een raadswerkgroep (“Energiek Geertruidenberg”), waardoor de raad zichzelf beter in stelling kan brengen op het gebied van de energie-infrastructuur;

Er is geen sprake van (actieve) samenwerking tussen de raad en andere gemeenteraden in de regio

Poging tot contact met raadsleden binnen de regio;

Bezoek informatiebijeenkomsten door raadsleden;

De raad bestaat grotendeels uit lokale partijen; minder eenvoudig om informele contacten in de regio te leggen langs de lijn van politieke partijen;

De raad vervult de controlerende rol met name door zich te laten informeren door het college en door schriftelijke vragen over uiteenlopende onderwerpen te stellen

Informatie via bijeenkomsten en raadsbrieven, maar mist overzicht en consistentie bij vooral de energie-infrastructuur en warmtetransitie,

Informatie over de RES wel als voldoende wordt ervaren

De raad zelf ervaart wisselende sturings- en controlemogelijkheden bij de energietransitie

Meeste grip bij de RES, minste grip bij energie-infrastructuur

Effectiviteit (hoofdstuk 4)

- Welke informatie (kwantitatieve en/of kwalitatieve gegevens) is beschikbaar voor de raad om de doeltreffendheid van de eigen inzet op de energietransitie te kunnen bepalen?
- Welke doorwerking hebben de inspanningen van de raad bij de energietransitie gehad?

Inzicht in de effectiviteit van raadsinbreng en de doorwerking daarvan op beleid, inclusief lessen voor de toekomst.

Bevindingen

Raadsinformatiebrieven informeren de raad over de voortgang van de energietransitie.

Uit het raadsinformatiesysteem blijkt onvoldoende de stand van zaken van moties.

De meerderheid van de aangenomen moties heeft zich vertaald in aangepast beleid in de gemeente.

Een amendement op concept-RES (Regionale RES West-Brabant 1.0 heeft invloed gehad op besluitvorming

Onbenutte sturings- en controlemogelijkheden

Zijn er sturings- en controlemogelijkheden die tot op heden niet door de Raad zijn benut?

1. Sturing op inhoudelijke onderwerpen, inzichtelijk gemaakt per element
Enige voorbeelden:

Opwekken van duurzame energie en energie-infrastructuur:
meepraten op landelijk niveau over de energie-infrastructuur (gemeente Borssele
Energiebesparing: samenwerking met andere gemeenten in de regio om energiebesparing te stimuleren (gemeente Drechtsteden)
Warmtetransitie: Energie Nederland heeft in 2020 lijst van good pratices gemaakt

2. **Sturing op informatievoorziening**

Tips:
1. zorg voor een permanent dossier in het RIS
2. werk op basis van een stoplichtmodel
3. vaste rapportagemomenten
4. vraag een second opinion aan t.a.v. technische, juridische of financiële zaken

CONCLUSIES

De energietransitie is complex, mede door landelijke projecten zoals de aanlanding van windenergie op zee

De raad organiseert zich actiever (o.a. via werkgroep en bindend adviesrecht), maar mist nog regionale positionering

Informatievoorziening aan de raad blijft achter bij de snelle ontwikkelingen; overzicht en structuur ontbreken

Grote inzet op windenergie-infrastructuur leidt tot minder aandacht voor RES- en warmteprojecten

Regie en overzicht op nationaal niveau zijn cruciaal voor gemeentelijke invloed en besluitvorming

AANBEVELINGEN

Verbeter informatiepositie:
Richt permanent dossier & dashboard in
Overweeg second opinions bij complexe dossiers

Versterk regionale samenwerking:
Start overleg met omliggende gemeenteraden
Overweeg regionale klankbordgroep

Breid griffieformatie uit:
Voor structurele ondersteuning en strategische advisering

Beweging

Raadsbesluit Bergse Voorwaarden

28 geselecteerde projecten voor participatie

Ontwikkeling van een programma Powerport

Programmatische aanpak Powerport

Apart dossier ‘Powerport’ binnen Raadsinformatiesysteem

Dank voor uw aandacht!

